

Koolmeeseieren in het nest van een pimpelmees

„Wat komt er terecht van een *pimpelmees* in een *koolmezen*nest en hoe reageert het uitgekomen jong op het geluid van zijn stiefouders” vraagt Dr. Pauw in zijn artikel over een *koolmezen*nest in speciaal geconstrueerde nestkast (Het Vogeljaar 1963, blz. 157 e.v.). Ik kan daarop ook geen antwoord geven, wel op het omgekeerde, n.l. wat gebeurt er met een *koolmeesei* in een *pimpelmezen*nest.

In het voorjaar van 1961 moest ik één van mijn nestkasten van een boom in het landgoed Te Werve, Rijswijk (ZH) verwijderen, omdat die boom gekapt moest worden. In de kast bevond zich al een *koolmezen*nest met vier nog onbebroede eieren.

Graag wilde ik het nest sparen, maar in de buurt was geen andere boom waaraan ik de kast kon hangen in de hoop dat de *koolmezen* met deze onvrijwillige verhuizing genoeg zouden nemen.

Ik besloot toen de eieren in een ander nest te leggen. Echter, in de andere 39 kasten bevond zich geen, nog onbebroed, *koolmezen*nest. Alles was al bebroed. Wel was er nog één *pimpelmezen*nest onbebroed. Hier lagen pas 4 eieren in.

De 4 *koolmeeseieren* werden met nagellak (van één van de secretaresses van het huis Te Werve) gemerkt en één voor één met tussenpozen van $\pm$ een uur, in het *pimpelmezen*nest gelegd. Ik heb steeds gewacht met een volgend ei tot beide *pimpelmezen* minstens één of twee keer in de kast waren geweest.

In de volgende dagen bleek dat de *pimpelmees* zelf ook normaal doorging met leggen en zelfs een groot broedsel van 12 eieren produceerde. Zo zat de *pimpel* dan tenslotte te broeden op 16 eieren. Vrij geregeld werd het nest gecontroleerd. De eieren kwamen normaal uit en in het begin was het haast onmogelijk, uit te maken welke nu *pimpel*- en welke *koolmees*jongen waren. Eén *pimpelmeesei* kwam niet uit.

Beide volwassen *pimpelmezen* hadden druk werk met het voeren van 15 jongen. Na $\pm$ één week was het verschil tussen *pimpel*- en *koolmezen* duidelijk zichtbaar, niet alleen aan kleur en grootte, maar vooral aan de enorme bek. Als de kast opengedaan werd om in het nest te kijken gingen alle snaveltjes naar boven en open. De vier grootste en opdringerigste waren de *koolmezen*.

Na elf dagen overleden twee *pimpelmees*jongen, m.i. door ondervoeding. De an-

dere jongen groeiden voorspoedig op. De vier *koolmezen* waren nu ook duidelijk van de andere jongen te onderscheiden aan hun grootte en kleur. Ruzie tussen de jongen nam ik nooit waar, maar ik keek natuurlijk maar ten hoogste één keer per dag. Het was een normale nestkast.

Alle jongen, ook de *koolmezen*, reageerden op het geroep van de oude *pimpelmezen*, wanneer die roepend om me heen vlogen als ik in de nestkast keek. Na 18 dagen vlogen de de jongen voor het eerst uit. De *koolmezen* bleken daarbij veel drierster dan de *pimpelmezen*. Ze durfden ook meer. Wanneer de ouders kwamen, drongen ze naar voren, zodat ze het meeste kregen. De jongen werden allemaal geringd.

Nog 6 dagen heb ik het troepje jongen met de oude *pimpelmezen* in Te Werve om de nestkast zien zwerven. Daarna heb ik ze uit het oog verloren. Eén van de jonge *koolmezen* en twee van de jonge *pimpelmezen* uit het nestkastje heb ik in de winter 1962-1963 slapend in een nestkast in Te Werve aangetroffen bij een nachtcontrole. Ze zijn dus kennelijk normaal verder opgegroeid.

Deze proef is gelukt omdat de eieren bij een zeer verwante vogel in het nest zijn gelegd, die waarschijnlijk dezelfde broedtemperatuur, broedtijd, voedsel enz. heeft. Had ik deze eieren b.v. in een onbebroed nest van de *huismus* gelegd, dan was er waarschijnlijk niet veel van terecht gekomen. Alleen het voedsel van de *huismus* b.v. is al zo verschillend van dat van de *koolmees* dat de jongen, indien ze uitgekomen zouden zijn, dát waarschijnlijk niet overleefd zouden hebben.

- Ed van Weerd, Burg. Waldeckstr. 56, Loosduinen.

(We zouden hierbij willen aantekenen, dat het voedsel waarmee de *huismus* zijn nestjongen voert minder sterk verschilt van dat der mezen, als schr. hier suggereert. Ook de *huismus* brengt zijn nestjongen vrnl. met dierlijk voedsel groot. Dat neemt niet weg, dat het inderdaad zéér de vraag is of een paar *huismussen* erin zouden slagen jonge mezen groot te brengen? — K.Z.)